

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού: Παραδείγματα από τη νομολογία

Εισηγητής: Νίκος Σ. Κοσμίδης

Δικηγόρος LL.M, Εταίρος, Δικηγορική Εταιρεία Δ.Ν. Τζουγανάτος & Συνεργάτες

Speaker: Nikos S. Kosmidis

Attorney at Law, LL.M, Partner at D.N. Tzouganatos & Partners Law Firm

10

ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΣφΕΕ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2016
MAROUSI PLAZA

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

▣ Ενώσεις επιχειρήσεων στο δίκαιο ανταγωνισμού:

- ▣ **Άρθρο 101 ΣΛΕΕ:** απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού
- Rationale: συχνά οι Ενώσεις αποτελούν τον μανδύα, την βιτρίνα πίσω από την οποία λειτουργεί μία καρτελική σύμπραξη

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Ενώσεις επιχειρήσεων: Μία εξαιρετικά ευρεία έννοια**
- Για να κριθεί μία επαγγελματική οργάνωση ότι συνιστά ένωση επιχειρήσεων απαιτείται να ασκεί η ίδια μια οικονομική δραστηριότητα ή να ρυθμίζει δραστηριότητες και να εισάγει κανόνες που αφορούν στην άσκηση της οικονομικής δραστηριότητας των μελών της.
- Στην έννοια της ένωσης επιχειρήσεων μπορεί να εμπίπτουν σωματεία και συνδικαλιστικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, κλαδικοί εμπορικοί σύνδεσμοι, επαγγελματικοί σύλλογοι όπως ο δικηγορικός, ο ιατρικός ή ο φαρμακευτικός σύλλογος αλλά και ομοσπονδίες επαγγελματικών συλλόγων.
- Ο ΣΦΕΕ ασφαλώς και εμπίπτει στην έννοια της ενώσεως επιχειρήσεων

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- ❑ **Αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων: Εξαιρετικά ευρεία έννοια**
- ❑ Στην έννοια της απόφασης ενώσεως επιχειρήσεων, περιλαμβάνεται κάθε πρωτοβουλία, που λαμβάνει η ένωση και η οποία έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον επηρεασμό της εμπορικής συμπεριφοράς των μελών της.
- ❑ Η έννοια της απόφασης μπορεί να περιλαμβάνει μία ρήτρα στο καταστατικό, μία απόφαση ενός πειθαρχικού οργάνου, ακόμα και απλές, μη νομικά δεσμευτικές, συστάσεις, εφόσον οι συστάσεις αυτές αντανakλούν εν τοις πράγμασι τη συλλογική βούληση των μελών της ένωσης να συντονίσουν τη δράση τους.
- Η μη εφαρμογή στην πράξη της απόφασης από ορισμένα μέλη της ένωσης δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι δεν έχει ληφθεί απόφαση που περιορίζει τον ανταγωνισμό

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

□ Στατιστικά στοιχεία:

- 1^ο ενδιαφέρον στοιχείο: Από το 1995 έως σήμερα 25 αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού αφορούν συμπεριφορές ενώσεων επιχειρήσεων. Σε 16 αποφάσεις διαπιστώνονται παραβάσεις και καταλογίζονται πρόστιμα ή απευθύνονται συστάσεις ή/και αναλαμβάνονται δεσμεύσεις προς παύση των παραβάσεων.
- 2^ο ενδιαφέρον στοιχείο: Πολλές από τις αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού που εμπλέκεται ένωση επιχειρήσεων δεν αφορούν κλασικά καρτέλ καθορισμού τιμών ή καταμερισμού αγορών.
- Αφορούν α) είτε την απόπειρα μίας ένωσης να διατηρήσει σε ισχύ μέσω δικών της πρακτικών ήδη καταργηθείσες νομοθετικές διατάξεις, β) είτε την εκμετάλλευση κανονιστικών ρυθμίσεων που καθεαυτές στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό, γ) είτε τη συλλογική αντίδραση της ένωσης επιχειρήσεων σε ενδεχομένως δυσανάλογα κρατικά μέτρα ή παρεμβάσεις.

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Παραδείγματα της 1^{ης} κατηγορίας:** Πρακτικές ενώσεων επιχειρήσεων με σκοπό τη de facto διατήρηση σε ισχύ ρυθμίσεων καταργημένων νόμων:
- **Υπόθεση Μεσιτών** (ΕΑ αρ. 518/2011: πρακτική για τη διατήρηση fixed προμήθειας 2%, παρόλο που ο σχετικός νόμος που το προέβλεπε είχε καταργηθεί ήδη με το ΠΔ 248/1993)
- **Υπόθεση Φαρμακευτικού Συλλόγου Αχαΐας** (ΕΑ αρ. 545/2012: απόπειρα διατήρησης της αποκλειστικότητας στη διάθεση βρεφικού γάλακτος από τα φαρμακεία, παρά τη ρητή κατάργηση της ΚΥΑ που θέσπιζε την διάθεση αποκλειστικά μέσω των φαρμακείων). Ο Σύλλογος καλούσε τα μέλη του να αποκλείσουν από τα φαρμακεία τους συγκεκριμένες ονομαστικά εταιρείες που αποφάσισαν να διαθέσουν βρεφικό γάλα σε σούπερ μάρκετ

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Παράδειγμα 2^{ης} κατηγορίας:** Πρακτικές ενώσεων επιχειρήσεων οι οποίες στηρίζονται ή και εκμεταλλεύονται νόμους ή διοικητικές ρυθμίσεις που καθεαυτές στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό:
- **Υπόθεση Καρτέλ κατασκευαστικών:** [σε εξέλιξη]: Ο τότε νόμος (αρχές δεκαετίας 1990) προέβλεπε ότι για την παραδεκτή συμμετοχή σε δημόσιο διαγωνισμό οι εργοληπτικές επιχειρήσεις έπρεπε να καταθέτουν τα πρωτότυπα πτυχία τους.
 - Εταιρείες που είχαν συμφωνήσει τον καταμερισμό διαγωνισμών, ανέθεσαν στο σύνδεσμό τους να κρατήσει αυτός τα πρωτότυπα πτυχία όσων επιχειρήσεων είχε συμφωνηθεί να μην συμμετέχουν σε συγκεκριμένους διαγωνισμούς.

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Παραδείγματα 3^{ης} κατηγορίας:** αντίδραση ένωσης επιχειρήσεων σε δυσανάλογα κρατικά μέτρα ή πρακτικές.
- Δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι (άρθρο 12 Συν) και δικαίωμα αναφοράς προς τις αρχές (άρθρο 10 Συν) *versus* νομοθεσίας περί ανταγωνισμού και αρχών της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών και υπηρεσιών
- Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι δεν είναι απόλυτο και δεν μπορεί να δικαιολογήσει δράσεις αντίθετες προς τις διατάξεις περί ανταγωνισμού ή προς τις διατάξεις περί ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών (αποφάσεις ΔΕΕ , υποθέσεις Viking, Laval, FNCBV).
- Σταθμίζεται ad hoc αν η ελεγχόμενη ένωση επιχειρήσεων έχει ενεργήσει εντός των αποδεκτών ορίων του δικαιώματος του συνεταιρίζεσθαι ή και του δικαιώματος αναφοράς στις κρατικές αρχές ή αν, αντίθετα, η ένωση έχει περιορίσει κατά τρόπο μη αναλογικό και μη αντικειμενικά δικαιολογημένο τον ανταγωνισμό

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Υπόθεση Ένωσης Επιχειρήσεων Ακτοπλοΐας (ΕΑ 507/2010)**
- Η ΕΕΑ συντόνισε την αντίδραση των μελών της κατά του Υπουργείου Ναυτιλίας προς την κατεύθυνση, κυρίως, της μη υποβολής δηλώσεων δρομολόγησης πλοίων. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού δέχτηκε ότι οι ενέργειες ήταν εντοπισμένες στην υποβολή ή μη δηλώσεων τακτικής δρομολόγησης προς το ΥΕΝ κατά τους οριζόμενους από αυτό τύπους. Οι εταιρείες συνέχιζαν να εκτελούν δρομολόγια, ωστόσο, δεν υπέβαλαν δηλώσεις δρομολόγησης προκειμένου να μην νομιμοποιήσουν την απόπειρα του ΥΕΝ να καταργήσει στην πράξη την απελευθέρωση που είχε ψηφιστεί με νόμο.
- Η Επιτροπή Ανταγωνισμού επεσήμανε ότι η ΕΕΑ και τα μέλη της απευθύνονταν θεσμικά στο ΥΕΝ, αναφορικά με τη συντονισμένη υποβολή ή μη δηλώσεων δρομολόγησης, με την ιδιότητα του ΥΕΝ ως φορέα δημόσιας εξουσίας, και όχι με την ιδιότητα του πελάτη ή προμηθευτή ακτοπλοϊκών υπηρεσιών

Ενώσεις επιχειρήσεων και δίκαιο ανταγωνισμού:

Παραδείγματα από τη νομολογία

- **Υπόθεση φίλτρων τεχνητού νεφρού (σε εξέλιξη):**
- Σύμφωνα με το κατηγορητήριο, ο ΠΑΣΠΥΤΕΝ, μεταξύ άλλων, συντόνισε την κοινή αντίδραση των εταιρειών κατά της εισαγωγής των νέων, χαμηλότερων τιμών του Παρατηρητηρίου Τιμών. Οι αποφάσεις του ΠΑΣΠΥΤΕΝ προέβλεπαν ότι τα μέλη θα εξακολουθούσαν να πωλούν στις υψηλότερες τιμές που θέσπιζαν οι σχετικές ΥΑ πριν τη θεσμοθέτηση του Παρατηρητηρίου και θα αρνούνται την πώληση προς δημόσια νοσοκομεία εφόσον αυτά εμμένουν στην τιμολόγηση βάσει των τιμών του Παρατηρητηρίου.
- Οι ελεγχόμενες επιχειρήσεις και ο ΠΑΣΠΥΤΕΝ θα θέσουν, μεταξύ άλλων επιχειρημάτων, στην κρίση της Επιτροπής το ότι οι εταιρείες του κλάδου αντέδρασαν μέσω του συνδικαλιστικού οργάνου τους διότι ενώ ανέμεναν από το Υπουργείο να προβεί σε εξόφληση χρεών, διαπίστωσαν ότι μέσω του Παρατηρητηρίου και με έναν ίσως μη διαφανή τρόπο, το Υπουργείο προσπαθούσε να περάσει νέες μειώσεις τιμών.

Ευχαριστώ!
Thank you!

D.N. Tzouganatos & Partners

ΣφΕΕ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ